

POSTANOWIENIE

27 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 27 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E. K.
przeciwko R. M. i Gminie Z.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Gminy Z.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z 13 czerwca 2023 r., I AGa 323/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanej Gminy Z. na rzecz powódki E. K. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia pozwanej Gminie Z.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 lipca 2021 r. Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził solidarnie od pozwanych R. M. i Gminy Z. na rzecz powódki E. K. kwotę 110 316,85 zł wraz z odsetkami (pkt I); zasądził od pozwanego R. M. na rzecz powódki E. K. kwotę 18 440,11 zł z odsetkami ustawowymi (pkt II); umorzył postępowanie co do kwoty 303,05 zł (pkt III); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt IV); zasądził solidarnie od pozwanych R. M. i Gminy Z. na rzecz powódki E. K. kwotę 9 670,58 zł (pkt V).

Wyrokiem z 13 czerwca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił apelację pozwanych oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Pozwany – Gmina Z. wniósł skargę kasacyjną od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na fakt, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), dotyczące wpływu na odpowiedzialność gwarancyjną inwestora z art. 647¹ § 5 k.c. skorzystania przez podwykonawcę z ustawowego prawa odstąpienia od umowy podwykonawczej na podstawie art. 491 § 1 k.c., przy jednoczesnym umownym uregulowaniu przez strony skutków umownego prawa odstąpienia oraz dotyczące możliwości umownej modyfikacji skutków ustawowego prawa odstąpienia od umowy (z art. 491 § 1 k.c.).

1. „Czy, w razie skorzystania z ustawowego prawa do odstąpienia przez podwykonawcę od umowy podwykonawczej na podstawie art. 491 § 1 k.c., która to umowa zawierała odrębną regulację umownego prawa do odstąpienia, w tym w szczególności regulowała kwestię skutku ex nunc odstąpienia strony umowy podwykonawczej, na którą to umowę podwykonawczą inwestor wyraził zgodę, wyłączona zostaje odpowiedzialność inwestora na podstawie art. 647¹ § 5 k.c.;
2. Czy odpowiedzialność inwestora na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. obejmuje także kwestię rozliczeń po skorzystaniu przez stronę umowy podwykonawczej z ustawowego prawa do odstąpienia od umowy z art. 491 § 1 k.c.;
3. Czy do skutków ustawowego odstąpienia od umowy podwykonawczej, o którym mowa w art. 491 § 1 k.c. zastosowanie może znaleźć regulacja umowna odstąpienia od umowy, ustanawiająca skutek ex nunc odstąpienia od umowy?

W odpowiedzi powódka wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej

doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewniać jednolitość orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny.

W przepisach kodeksu postępowania cywilnego skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń, umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga, by przedstawione w niej zagadnienie prawne było istotne, co wyraża się w jego znaczeniu dla rozwoju prawa lub w precedensowym charakterze. Chodzi więc o zagadnienie prawne, które będzie miało znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia konkretnej skargi kasacyjnej, lecz także dla praktyki sądowej w ogólności. Dla wykazania takiej jego kwalifikacji skarżący powinien określić treść i zakres zagadnienia prawnego oraz przytoczyć wyczerpujące argumenty prawne, prowadzące do rozbieżnych ocen i wątpliwości związanych z rozumieniem lub stosowaniem przepisów prawa, których zagadnienie dotyczy; należy też wskazać, czy były one już przedmiotem wypowiedzi judykatury. Istotnym zagadnieniem prawnym - w rozumieniu tego unormowania - jest zagadnienie objęte

podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia nie spełniają powyżej zaprezentowanych przesłanek. Skarżący nie uzasadnił w sposób przekonujący wniosku w tym zakresie, który pozwoliłby Sądowi Najwyższemu na uznanie, że mimo obszernego orzecznictwa w tej kwestii nadal pozostają niewyjaśnione zagadnienia prawne, o cechach nowości.

Na marginesie jednak wskazać należy, że z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że podstawą odpowiedzialności inwestora wobec podwykonawcy jest umowa podwykonawcza, po wyrażeniu przez inwestora zgody na jej zawarcie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2015 r., III CZP 45/15, OSNC 2016, Nr 6, poz. 73, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2016 r., V CSK 339/15, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2016 r., III CZP 50/16, niepubl.). Roszczenie wobec inwestora jest uzasadnione tylko w takim zakresie, w jakim uzasadnia go zaakceptowana treść umowy, zawartej z podwykonawcą (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2008 r., III CZP 6/08, OSNC 2008, Nr 11, poz. 121, i wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2016 r., II CSK 215/15, niepubl., z dnia 9 września 2016 r., V CSK 62/16, niepubl. oraz z dnia 15 lutego 2018 r., IV CSK 286/17, niepubl.). Wyrażając zgodę na zawarcie umowy z podwykonawcą, inwestor decyduje się zatem na poniesienie określonego ryzyka finansowego, związanego z odpowiedzialnością za "materialnie cudzy" dług.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 11 i 3 oraz art. 99 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 6 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(NM)

[ms]